Súd:	Okresný súd Trebišov
Spisová značka:	14C/9/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7924200482
Dátum vydania rozhodnutia:	21. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Diana Bičová
ECLI:	ECLI:SK:OSTV:2025:7924200482.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov sudkyňou JUDr. Dianou Bičovou v spore žalobcu: práp. A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. F. B. XX/XX, XXX XX G. H., zastúpeného Advokátskou kanceláriou prof. JUDr. Ján Klučka CSc., s.r.o., IČO: 54 725 542 so sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, v konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- Eur v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovanému.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 07.02.2024 domáhal zaplatenia sumy 6.500,- Eur a náhrady trov konania z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej žalovaným v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme.

2. Žalobu odôvodnil tým, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej HaZZ), pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Štátnu službu aktuálne vykonáva v hodnosti práporčík, vo funkcii hasič - záchranár na Okresnom riaditeľstve HaZZ, Hasičská stanica v Trebišove. Žalobca si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, t.j. od 06.02.2021 do 31.12.2023. Žalobca si touto žalobou uplatňuje nárok na náhradu škody spôsobenej žalovaným v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme. K okolnostiam prípadu uviedol, že týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka Hasičského zboru Slovenskej republiky sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Úprava dovoleného rozsahu týždenného pracovného času zamestnancov (vrátane hasičov) tvorí predmet úpravy práva Európskej únie (ďalej len „ EÚ“), ktoré záväzne určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Jedná sa o Smernicu 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pričom jej porušenie členským štátom EÚ vyvoláva jeho zodpovednosť podľa práva EÚ a pre osoby postihnuté takýmto porušením zakladá právo na náhradu spôsobenej ujmy pred vnútroštátnymi súdmi členského štátu. O takýto prípad sa jedná aj u žalobcu.
Žalobca predložil súdu konkrétne týždne v rozhodnom období v zmysle článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, v ktorých došlo k prekročeniu maximálneho prípustného týždenného pracovného času, vrátane súčtu odpracovaných hodín s osobitným označením času služobnej pohotovosti s fyzickou

prítomnosťou na pracovisku (služobná pohotovosť žalobcu je vždy s fyzickou prítomnosťou na pracovisku) obdobie mesiacov február 2021 až december 2023.
Žalovaná Slovenská republika ako členský štát Európskej únie neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Predmetná smernica bola prijatá v záujme zamedzenia pracovných úrazov a chorôb z povolania a jej cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, a to bez podriaďovania sa ekonomickým úvahám. Porušenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu, a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-429/09).
Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov). Jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku (§ 92 ZoHaZZ) v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas rokov 2019-2021 sa jednalo o 17 hodinové pracovné zmeny (výkon štátnej služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 sa jednalo o 16 hodinové pracovné zmeny (výkon služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne (minimálne) 24 hodín v jednom služobnom dni.
Služobná pohotovosť je určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne:
V rokoch 2019-2021 na čas od 22:30 hod. do 05:30 hod., t.j. 7 hodín (od 07:00 do 22:30 a od 05:30 do 07:00 - štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín).
V roku 2022 a 2023 na čas od 22:00 hod. do 06:00 hod., t.j. 8 hodín (od 07:00 do 22:00 a od 06:00 do 07:00 - štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín).
V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas.
Žalobca každý tretí deň odslúži 24 hodín a následne má dva dni voľna. Mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Nakoľko na každú zmenu bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca teda strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov.
Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z tohto sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od vyhlásenia, teda žalobca musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti, ktorá mu je nariaďovaná v noci, okamžite pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci september 2023 strávil 240 hodín v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných len 160 hodín.
Z takto vykazovaného fondu pracovného času, ktoré nezohľadňuje skutočný čas pracovnej pohotovosti, sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však v absolútnom rozpore so skutočnosťou.
Žalobca nemá dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok a jeho určený čas služieb v jednotlivých týždňoch mu neumožňuje dostatočný odpočinok a regeneráciu, čo je v rozpore s právom Európskej únie. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobným úradom), musí tam byť fyzicky prítomný, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti (výjazd do 1 minúty od nahlásenia). Je oddelený od svojho vlastného súkromného sociálneho prostredia, jeho rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas a program je prakticky vylúčená. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a preto je dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť, no napriek tomu bolo právo žalobcu na odpočinok ustavične niekoľko rokov porušované.
Služobný čas žalobcu mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo Smernice 2003/88/ES. K porušeniu práv žalobcu pritom dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak, preto si uplatňuje nemajetkovú ujmu voči žalovanému.

V príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku :
1/ zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy Slovenskej republiky), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe alebo iným osobám alebo dlhodobo nepoškodil zdravie,
2/ a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením.

3. Žalobca ďalej uviedol, že v okolnostiach prípadu žalobcu sa jedná o Smernicu 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Ich základným cieľom je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov garantovaním minimálneho denného a týždenného času odpočinku, ďalej primeraných prestávok v práci ako aj stanovením maximálneho týždenného pracovného času.
Účinná ochrana bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa zabezpečuje tým, že členské štáty EÚ sú povinné zabezpečiť pracovníkom právo na stanovený týždenný pracovný čas ako aj minimálny čas odpočinku. Článok 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (Maximálny týždenný pracovný čas) stanovuje, že : „Priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín". Tento článok ukladá členským štátom opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný pracovný čas na každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín a pracovníkom garantuje právo na 48 hodinový týždenný pracovný čas, ktoré im vyplýva priamo z práva EÚ. Súdny dvor EÚ (ďalej len ESD) súčasne spresnil, že aj v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť ich týždenného pracovného času ktorá, v spojení s ich riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas.
Vo veci C-429/09 G. Fuß týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ESD uviedol, že :, pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88." V dôsledku toho právo EÚ bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje týždennú hranicu upravenú v Článku 6 písmeno b) uvedenej smernice (bod 55 Rozsudku ESD z 25.11.2010, C-429/09, Günter Fuß).
Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že: „...pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa musí považovať ako celok za „pracovný čas" v zmysle smernice 93/104 nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonala v priebehu tejto pracovnej pohotovosti ..." (Bod 27 Rozsudku ESD z 11.01.2007, C-437/05, Jan Vorel).
Vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskych záchranárov (C-397/01, Pfeiffer) ESD uviedol, že: „...časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času." (bod 95 Rozsudku ESD Z 05.10.2004, C-397/02, Bernhard Pfeiffer).
V dôsledku takéhoto prístupu je zrejmé, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, tá skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka. V dôsledku toho kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity činnosti pracovníka, ale vyplýva výhradne z jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi (Rozsudok ESD C-14/04, Dellas, bod 48, 58).
Uvedené rozsudky ESD potvrdzujú, že členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti Článku 6 písmena b) Smernice 2003/88/ES tak, žeby 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali. Akákoľvek vnútroštátna právna úprava členského štátu, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku, je v rozpore s požiadavkami Článku 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (bod 100 rozsudku ESD C-397/01, Pfeiffer).

Napriek tomu, že Príloha č. 4 k Zákonu o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „Zákon o Hasičskom zbore“ alebo „Zákon“) uvádza, že do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04. novembra 2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (bod 6. Prílohy č. 4), znenie jeho príslušných ustanovení túto skutočnosť nepotvrdzuje. Žiadne ustanovenie Zákona o Hasičskom zbore nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únioového práva. V tomto smere sa Zákon o Hasičskom zbore ako právna úprava lex specialis odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD (a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje vo svojom odseku 2). Zákonník práce sa však na právnu kvalifikáciu pohotovosti na príslušníkov Hasičského zboru nevzťahuje.
Ďalším nedostatkom zákona o Hasičskom a záchrannom zbore je, že zo Smernice 2003/88/ES nepreberal ustanovenia jej Článku 6 písmeno b) stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín napriek tomu, že podrobne definuje termíny služobná doba, služobná pohotovosť, spôsoby ich finančného ohodnotenia a pod. Služobnú pohotovosť hasičov Zákon o Hasičskom zbore nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únioového práva, v dôsledku čoho dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu. Takáto právna úprava nie je v súlade s Článkom 2 (definícia pracovného času) ako aj Článkom 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (48 hodinový týždenný pracovný čas) Slovenskou republikou ako členským štátom EU a zakladá jej povinnosť na náhradu škody takto postihnutým jednotlivcom v rámci a prostredníctvom súdnych konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

4. Žalobca ďalej v žalobe tvrdil, že v jeho prípade boli splnené úniové podmienky založenia zodpovednosti žalovaného za porušenia jeho práva garantovaného v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu škody.
Svoje tvrdenie opiera o judikatúru ESD a to predovšetkým na rozsudok ESD C-429/09 G. Fuß, v ktorom ESD výslovne potvrdil právo na 48 hodinový pracovný čas pre príslušníkov hasičských zborov, za ktoré im v prípade jeho porušenia patrí právo na náhradu škody uplatniteľné pred súdnymi orgánmi členských štátov.
Uviedol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tieto tri podmienky:
1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva,
2. porušenie je dostatočne závažné a
3. medzi porušením a škodou existuje príčinná súvislosť.
Podľa žalobcu v tomto prípade sú všetky tieto podmienky splnené.
S poukazom na Preambulu prvej Smernice Rady 93/104/ES z 23.11.1993, ktorá sa týka niektorých aspektov pracovnej doby a Preambulu Smernice 2003/88/ES žalobca uviedol, že pravidelné nedodržiavanie maximálneho týždenného pracovného času sa môže prejaviť v rámci osobnostnej sféry žalobcu predovšetkým vo vzťahu k ochrane jeho práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na jeho celkovú fyzickú a morálnu integritu.
V dôsledku toho a vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu, ako aj z podmienok jej uplatnenia je v slovenskom právnom poriadku možno použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa § 11- 13 Občianskeho zákonníka, nakoľko tieto ustanovenia upravujú právne vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únioového práva.
Nárok na náhradu škody vzniknutej z porušenia práva EÚ možno posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pretože ju nepodmieňuje výlučne situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti (formulácia najmä). Žaloba na preukázanie svojho nároku k žalobe pripojil: výpis zo systému o dochádzke žalobcu v období od 02/2021 do 12/2023.

5. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 15.05.2024 (č.l.85 spisu) žiadal žalobu zamietnuť a uviedol, že na účely stanovenia výšky sumy nemajetkovej ujmy je zásada individuálneho prístupu ku každej žalobe s tým, že vo vzťahu k žalobcovi smernica 2003/88/EWS porušená nebola.
Žalovaný namietal prepočet odpracovaných hodín a poukázal na to, že pojem „maximálny týždenný priemerný pracovný čas“ je treba ďalej rozdeliť a definovať. „Maximálny“ definuje určitú hornú hranicu počtu hodín, ktorú nemožno prekročiť. V tomto prípade ide o hranicu 48 hodín „týždenne“, čo predstavuje 7 dní. Zároveň žalovaný poukazuje na to, že nejde o striktne 7 dní kalendárneho týždňa (t. j. pondelok – nedeľa), čo vyplýva z čl. 6 písm. b), ktorý hovorí o období siedmich dní a teda ide o určité obdobie siedmich po sebe nasledujúcich dní, ktoré nemusia začínať pondelkom kalendárneho týždňa.

Uviedol, že smernica pojednáva o priemere za určité obdobie a v čl. 16 písm. b) pojednáva o referenčnom období nepresahujúcom štyri mesiace s tým, že v ods. 16 preambuly smernica ustanovuje, že je treba ustanoviť, že členské štáty alebo sociálni partneri môžu uplatniť odchýlky z určitých ustanovení. Ako všeobecné pravidlo v prípade odchýlky, musia príslušní pracovníci dostať rovnocennú náhradnú dobu odpočinku;“ Požiarna ochrana musí byť v pohotovosti 24/7, nakoľko nie je možné predpokladať kedy a kde vypukne požiar alebo nastane iná situácia vyžadujúca si zásah príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Príslušníci Hasičského a záchranného zboru vykonávajú nesmierne dôležitú úlohu pri ochrane života a zdravia osôb a ochrane majetku. Je preto nevyhnutné, aby boli prijaté určité odchýlky od ustanovení smernice 2003/88/ES.
Jednu z nich ustanovuje smernica 2003/88/ES v čl. 17 ods. 3 písm. b) bodu iii), cit: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany;“
Uvedené ustanovenie povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia čl. 16 smernice 2003/88/ES a upravili si referenčné obdobie v zmysle čl. 19, cit.: „Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 18 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.“ S poukazom na § 86 ods. 1 Z. č. 315/2001 Z. z., cit.: „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.“
Nakoľko smernice nepredpokladajú svoju doslovnú transpozíciu do právnych poriadkov členských štátov, tak má za to, že predmetná časť smernice bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne, zároveň neodporuje žiadnej časti smernice 2003/88/ES .
V zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky sú referenčné obdobia rozvrhnuté do 6-mesačných období, ktoré v zmysle smernice 2003/88/ES nie sú viazané na kalendárne mesiace, t. j. napríklad od januára do júna a od júla do decembra. Z článku 16 písm. b), ako aj z čl. 19 smernice 2003/88/ES vyplýva časové ohraničenie referenčného obdobia, ktoré je ustanovené v počte mesiacov a nejde o ohraničenie na konkrétne kalendárne mesiace v roku. Na základe uvedeného máme za to, že tieto referenčné obdobia treba počítať od momentu, od ktorého žalobca žaluje svoj nárok a tento nie je premlčaný.
Ďalej poukázal na to, že v 6- mesačných referenčných obdobiach za obdobie od 02/2021 do 12/2023 smernica vzhľadom na počet žalobcom odpracovaných hodín porušená nebola.
V ďalšom žalovaný výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 6.500,- Eur považuje za zjavne neprimeranú, a to jednak s prihliadnutím na skutočnosť, že do práv žalobcu podľa čl. 6 smernice 2003/88/ES zasiahnuté nebolo, ale aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa nášho názoru neporovnateľne vyššia.
Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje.
Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola (vôbec) možná v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať.
Žalovaný má za to, že tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje.

6. Žalobca v replike zo dňa 09.06.2024 (č.l. 164 spisu) uviedol, že slovenský zákonodarca rozhodol, že smernica 2003/88/ES bude transponovaná do zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore, čo výslovne potvrdzuje jeho príloha č. 4 v bode 6. Tvrdí, že niektoré ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. sú rozpore so smernicou, pretože ich uplatnením sa negarantuje 48 - hodinový pracovný čas pre hasičov. Práve naopak týždenný „súčet“ služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písmeno b) smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu. Stačí uviesť, že každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku týždenne 57,95 hodiny, čo je v rozpore s Čl.6 písmeno b) Smernice. Výsledné číslo približne 56 hodín predstavuje skutočný priemerný týždenný pracovný čas hasičov. Zdôraznil, že transpozícia

smerníc nesmie byť formálna a samoúčelná, nakoľko jej prostredníctvom sa do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EU vnášajú požiadavky únioového práva a dosahuje výsledok požadovaný úniovým zákonodarcom. Správnosť transpozície smerníc na prvom mieste potvrdzuje samotná prax uplatňovania transpozičných zákonov, t,j. v danom prípade zákona č. 315/2001 Z. z. Naopak žalovaný tvrdí, že tieto takéto tvrdenia žalobcu „sú neopodstatnené". Pre úplnosť je potrebné poukázať na to, žalobca k svojej žalobe priložil prehľady týždennej dochádzky, z ktorých vyplýva, že súčet jeho služobného času „nadobudnutého" v dôsledku výkonu štátnej služby a nariadených služobných pohotovostí prekračuje 48 hodinový týždenný pracovný čas.
Na podporu svojho tvrdenia, že smernica bola riadne transponovaná do zákona č.315/2001 Z. z., žalovaný popisuje (cituje), akým spôsobom sa viaceré jej ustanovenia (vrátane Čl.2 ods.1) premietli do Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, a keďže sa tak po legislatívnej stránke stalo, má za to, že transponovanie smernice bolo správne. Takýto výklad však nespĺňa požiadavky únioového práva, nakoľko je len formálny a nedosahuje sa ním Smernicou požadovaný výsledok – t.j. zabezpečenie 48 hodinového priemerného služobného času pre príslušníkov Hasičského zboru Slovenskej republiky.
Žalobca tvrdí, že takýto stav v súčasnom období neplatí, nakoľko týždenný „súčet" služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písmeno b) smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu. Nakoľko žalovaný svoje tvrdenie o správnej transpozície Smernice opiera iba o formálne premietnutie požiadaviek jej Čl. 2 ods. 1 Smernice do zákona č. 315/2001, konštatuje, že citované ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z (§ 85, §91, §92) ako aj ustanovenia Čl. 8 platnej kolektívnej zmluvy „plne transponujú Čl.2 ods.1 Smernice". Napriek tvrdeniu žalovaného o správnej transpozícii smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku je však praktickým dôsledkom aplikácie zákona č. 315/2001 Z. z. výsledok, ktorý negarantuje 48 hodinový týždenný pracovný čas pre členov Hasičského zboru SR.
Žiadne ustanovenie Zákona o hasičskom zbore nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. V tomto smere sa Zákon o hasičskom zbore ako právna úprava lex specialis odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD (a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje vo svojom odseku 2). Zákonník práce sa však v otázke právnej kvalifikácie pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje.
Skutočnosť, že podľa Zákona o hasičskom zbore pracovnú pohotovosť hasičov zákonodarca nekvalifikuje ako súčasť ich služobného času tiež výslovne potvrdzujú jeho viaceré ustanovenia. Podľa § 85 Zákona: „Služobným časom príslušníka je časový úsek v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu" (ods. 1) pričom „Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne".
Služobnú pohotovosť upravuje § 92 Zákona (Služobná pohotovosť v štátnej službe príslušníkov) ktorý uvádza, že: „Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času", pričom : „Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni" (§ 86 ods.2 Zákona).
Z citovaných ustanovení vyplýva, že služobná pohotovosť podľa Zákona o hasičskom zbore sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby" a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase."
Ustanovenie § 92 Zákona o hasičskom zbore (Služobná pohotovosť v štátnej službe príslušníkov) výslovne potvrdzuje, že služobný úrad môže nariadiť alebo s dohodnúť s pracovníkom, aby sa mimo rámca rozvrhu služobného času a po vopred určený rozvrhnutia služobného času : „zdržiaval po určený čas na určitom mieste a bol pripravený na to, že bude povolaný na vykonávanie štátnej služby, ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe" (§ 92 ods. 1 Zákona). Takto nariadená služobná pohotovosť preto nie je výkonom štátnej služby nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. § 122 Zákona potom spresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby „takéto vykonanie štátnej služby je štátnou službou nadčas" (ods. 2) a § 91 ods.1 Zákona tiež uvádza, že: „Štátnou službou nadčas je aj služba ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods.2".
Žalobca upozornil na to, že Smernica 2003/88/ES neupravuje žiadnu „prechodnú" kategóriu medzi pracovným časom a časom odpočinku (C-437/05, Vorel, bod 25, C-258/10, bod 43) ako zákon č. 315/2001 Z. z. vo forme služobnej pohotovosti hasiča na pracovisku. V dôsledku toho by bolo požiadavke Smernice možné vyhovieť len vtedy, ak by sa pracovná pohotovosť hasiča na pracovisku považovala za súčasť jeho pracovného času, čo však zákon č. 315/2001 nestanovuje. Po takto definovanom pracovnom čase má hasič právo na odpočinok (Čl. 2 ods.1 a 2 Smernice). To, že pracovnú pohotovosť hasiča na

pracovisku je potrebné považovať za súčasť jeho pracovnej doby, potvrdzuje aj nižšie uvedená judikatúra ESD.
Označené ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. žalovaným (§ 85 a nasl.) sa preto ocitli v rozpore aj s definíciou pracovného času podľa Čl. 2 ods.1 Smernice 2003/88/ES, podľa ktorej: „Pracovný čas je akýkoľvek čas počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou“ (ods. 1) v dôsledku čoho: „čas odpočinku je akýkoľvek čas ktorý nie je pracovným časom“.(ods. 2).
Žalobca tvrdí, že nakoľko služobná pohotovosť hasiča nie je považovaná za súčasť jeho služobného času, spolu s rozvrhnutým týždenným služobným časom pravidelne prekračuje dovolený limit 48 hodín požadovaný Čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES.
Uviedol, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka. V dôsledku toho kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity činnosti pracovníka, ale vyplýva výhradne z jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi. (Rozsudok ESD C-14/04, Dellas, bod 48, 58).
V nadväznosti na túto rozhodovaciu činnosť ESD sa pracovná pohotovosť na pracovisku považuje za pracovný čas, pretože zamestnanec je k dispozícii zamestnávateľovi a pracovnú pohotovosť na pracovisku nemožno považovať za čas odpočinku. Z pohľadu citovaných smerníc EU/ES ako aj judikatúry ESD možno konštatovať, že Slovenská republika do Zákona o hasičskom zbore neprebrala ustanovenia smernice č. 2003/88/ES, nakoľko pracovnú pohotovosť jeho príslušníkov nepovažuje za súčasť ich týždennej služobnej doby a ani ich neodmeňuje spôsobom určeným pre výkon služobnej činnosti v služobnej dobe (služobný plat).
Rovnako ako v prípade Čl. 2 ods. 1 Smernice aj v prípade jej Čl. 6 žalovaný iba popisuje (cituje) akým spôsobom sa viaceré ustanovenia Smernice 2003/88/ES (Čl. 6, 16, 17) premietli do Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, a keďže sa tak po legislatívnej stránke stalo, má za to, že „dotknuté právne predpisy transponovali Čl. 6 Smernice správne“. Žalovaný sa konkrétne zaoberá jednak tzv. referenčným obdobím, ktoré v súlade s Čl. 16 písmeno b) Smernice môže štát pre uplatňovanie článku 6 Smernice (maximálny týždenný pracovný čas) stanoviť na dobu presahujúcu štyri mesiace, pričom podľa Čl. 17 ods. 3 písmeno iii) a pre protipožiarne služby môže toto referenčné obdobie dokonca predĺžiť.
Podľa § 86 ods. 2 zákona č.315/2001 Z. z. je nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas hasičov aplikovaný v rámci šesťmesačného referenčného obdobia. Hoci žalovaný sa pomerne podrobne zaoberá zákonnou úpravou služobnej doby v rámci referenčného obdobia, nereaguje na kľúčový problém, t.j. či aj počas referenčného obdobia sú štáty povinné garantovať priemerný 48-hodinovy týždenný pracovný čas podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice. Žalobca tvrdí, že tento záväzok platí v plnom rozsahu aj vo vzťahu k referenčnému obdobiu nakoľko žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období pre štáty možnosť nerešpektovať ich záväzok podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice. V dôsledku toho ak štát nie je schopný zabezpečiť 48-hodinovy priemerný týždenný pracovný čas v rámci stanoveného preferenčného obdobia, dostáva sa do rozporu s požiadavkou Čl. 6 písmeno b) Smernice.
Žalobca uviedol, že podľa jeho argumentácie ako aj podľa vybranej judikatúry ESD vyplýva, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore nesprávne transponoval Smernicu 2003/88/ES. Je tomu tak z toho dôvodu, že za súčasť pracovnej (služobnej) doby hasičov nepovažuje ich pracovnú pohotovosť na pracovisku, čo je v rozpore s Čl. 2 ods.1 a 2 Smernice. Nakoľko za súčasť pracovnej doby pracovná pohotovosť nie je považovaná, súčet „riadnej“ služobnej doby a služobnej pohotovosti prekračuje požiadavku 48 hodinového priemerného pracovného času požadovaného článkom 6 písmeno b) Smernice. Porušenie uvedených ustanovení zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky z škodu spôsobenú porušením únioového práva žalobcovi a tento si ju uplatňuje pred súdom prvej inštancie.
Ďalej žalobca nesúhlasil s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. Žalobca tiež poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax – právoplatné súdne rozhodnutia, ktorými bola žalobcom – príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, v obdobnej veci právoplatne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom vnútra SR za porušenie práva EÚ vo výške od 2.500,00 Eur do 6.167,21 Eur:

Ďalej uviedol, že žalovaný dochádza k záveru, že referenčným obdobím v žalobcovom prípade je obdobie 6 mesiacov. Žalobca k uvedenému uvádza, že ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje tzv. nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Z tohto ustanovenia (ako ani z dostupnej dôvodovej správy) nevyplýva, že by úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa toto ustanovenie považovalo za tzv. referenčné obdobie tak, ako to má na mysli Smernica. Zákon č. 315/2001 Z. z. tzv. referenčné obdobia vôbec nespomína, s takýmto pojmom nepracuje, a teda ich ani neupravuje. Pojem tzv. referenčné obdobie (potrebné na výpočet týždenného priemerného pracovného času) a pojem obdobie, v ktorom je služobný čas nerovnomerne rozvrhnutý, sú dva samostatné pojmy s rozdielnou úpravou aj s dôsledkom z nich vyplývajúcim.
Je namieste uviesť, že až zákonom č. 82/2009 Z. z. došlo k zmene ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. z ročného obdobia na 4 mesačné a zákonom č. 400/2011 Z. z. účinným od 01.01.2012 došlo k zmene zo 4 mesačného na 6 mesačné, pritom Smernica 2003/88/ES je účinná od 02.08.2004. Je nesporné, že žalovaný sa snaží „zhodou 6 mesačných období“ presvedčiť súd o tom, že doba nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času je zhodná s referenčným obdobím, resp. je zároveň referenčným obdobím. Uvedené však vyvracia samotná úprava ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ako aj jej časové zmeny.
Vzhľadom na netransponovanie ustanovení Smernice upravujúcich tzv. referenčné obdobie do právneho poriadku Slovenskej republiky, najmä do zákona č. 315/2001. Z.z., bude pre tzv. referenčné obdobie platiť úniová úprava, ktorá má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou. Referenčným obdobím teda bude obdobie nepresahujúce 4 mesiace (čl. 16 písm. b/ Smernice), môže to byť teda aj obdobie kratšie ako 4 mesiace a vzhľadom na skutočnosť, že plán služieb sa vypracúva na mesiac vopred, môže to byť aj 1 mesiac, tak ako to v prepočtoch urobil žalobca.
Čo sa týka samotných prepočtov žalovaného, s poukazom na vyššie uvedené (referenčné obdobie) sú tieto teda nesprávne.

7. Žalovaný v duplike zo dňa 01.07.2024 (č.l. 179 spisu) uviedol, že žalobca vo výpočte priemerných odpracovaných hodín v tabuľkách, ktoré tvorili prílohu vyjadrenia žalovaného zo dňa 15.04.2024 zarátava aj služobnú pohotovosť do odpracovaných hodín a preto predmetné argumenty sú nadbytočné. Žalobca v časti „Transpozícia čl. 6 smernice (Maximálny týždenný pracovný čas)“ súhlasí s argumentáciou žalovaného poukazujúc na rozsudok ESD č. C-254/18 z 11. apríla 2019 a teda s tým, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín má byť rešpektovaný počas stanovených šesť mesačných referenčných období. Zároveň však poukazuje na skutočnosť, že porušenie ustanovení čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES zakladá zodpovednosť Slovenskej republike z škody spôsobenej porušením únijného práva žalobcu.
V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-6/90 a C-9/90, Francovich a Bonifaci v Talianska republika, cit: „Prvou podmienkou je, že výsledok stanovený smernicou obsahuje priznanie práv jednotlivcom. Druhou podmienkou je, že obsah týchto práv je možné identifikovať na základe ustanovení smernice. Treťou podmienkou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti štátu a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby.“ Žalobca nepreukázal tretiu podmienku a teda existenciu porušenia povinnosti štátu, škodu a príčinnú súvislosť medzi nimi. Je nutné si predmetnú podmienku ďalej rozdeliť:
Žalovaný poukázal na skutočnosť, že predmetom sporu vymedzeným samotným žalobcom je náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, čo sa snaží dokázať prostredníctvom svojich tabuliek v žalobe v časti „Opis rozhodných skutočností a zdôvodnenie žaloby“. Ako už žalovaný uviedol v samotnom vyjadrení k žalobe, tak jednak samotná smernice 2003/88/ES ustanovuje pre protipožiarne služby 6-mesačné referenčné obdobia (čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii) a čl. 19), tak aj § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje rozvrhnutie služobného času do 6-mesačných období. Zároveň uvedené vyplýva aj z logiky veci, nakoľko fond služobného času sa rozpočítava na 6-mesačné obdobia, v rámci ktorých sa vyrovnáva.
Uviedol, že žalobca nepreukázal, aká škoda mu vznikla a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že do jeho práva v zmysle čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebolo zasiahnuté.
Zároveň žalovaný poukazuje aj na skutočnosť, že prípadné konštatovanie nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice 2003/88/ES nie je spôsobilou skutočnosťou pre zásah do článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Skutočnosť, že by žalovaný nesprávne transponoval smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b) smernice.
V ďalšom odkázal na zásadu individuálneho prístupu ku žalobám o náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko konkrétne v tomto prípade nedošlo k zásahu do práv žalobcu a preto nie je dôvodné mu priznať akúkoľvek výšku náhrady nemajetkovej ujmy.

8. Žalobca vo vyjadrení k duplike žalovaného zo dňa 06.10.2024 uviedol, že referenčné obdobie (rozvrhové/vyrovnávacie) je doba (obdobie), na ktorú sa má rozvrhnúť služobný čas, a v ktorej musí byť priemerný týždenný služobný čas vyrovnaný na úrovni zákonného maxima, hoci v jednotlivých týždňoch dochádza k jeho prekročeniu. Ak sa má nerovnomerne rozvrhnúť služobný čas, musí sa určiť aj rozvrhové (referenčné, vyrovnávacie) obdobie a urobiť rozvrh služobného času/služobných zmien na toto obdobie. Rozvrh služobných zmien by sa mal vypracovať na celé referenčné obdobie, nie „salámová metóda“, že napr. referenčné obdobie sa určí ako 26 týždňov a následne sa bude dopracovávať rozvrh – môže sa stať, že na konci budú chýbať hodiny, alebo bude prebytok hodín. Na účely plánovania služobných zmien však treba vedieť, aký služobný čas zamestnávateľ môže v referenčnom (vyrovnávacom) období rozvrhnúť, a teda koľko služobných zmien môže príslušníkovi určiť. Podľa ust. § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej iba Zákon o HaZZ) služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne.
Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa. Od roku 2022 je v zmysle kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa týždenný služobný čas príslušníka HaZZ skrátený na 37,5 hodiny.
Ďalej poukázal na to, že žalovaným tvrdené referenčné obdobie v dĺžke 6 mesiacov do zákona o HaZZ nikdy transponované nebolo.
Referenčné (rozvrhové) obdobie je v žalobcovom prípade 1 mesiac, nakoľko na toto obdobie sa mu rozvrhuje služobný čas. Referenčné obdobie použité žalobcom v jeho písomnostiach je teda správne, keďže je v súlade s ust. § 86 ods. 4 zákona o HaZZ ako aj článku 16 písm. b) Smernice (referenčné obdobie najviac 4 mesiace).

9. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 25.10.2024 (č.l. 223 spisu) uviedol, že „referenčné obdobie“ je obdobie, za ktoré je potrebné vypočítať priemerný pracovný čas. Poukázal na § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „zákon“), ktorý expressis verbis uvádza: „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.“ Žalovaný preto rozvrhuje služobný čas žalobcu na šesť mesiacov.
Ďalej uviedol, že žalobca nerozlišuje medzi pojmami „služobný čas“ v zmysle zákona a „pracovný čas“ v zmysle smernice. Žalovaný sa pri plánovaní služieb, nerovnomernom rozvrhovaní služobného času a výkone služobných činností striktne drží zákona, a preto pracuje s pojmom služobný čas. Argumentácia žalobcu v časti I a. nadbytočne argumentuje o tom, že služobná pohotovosť nie je žalobcovi zarátaná do fondu služobného času. Je zrejmé, že zákon nepredpokladá započítanie takejto pohotovosti do služobného času. Tým nie je dotknuté jej započítanie do pracovného času v zmysle smernice. Rozlišovanie medzi služobným časom a pohotovosťou má význam najmä z hľadiska odmeňovania žalobcu.
V ďalšom uviedol, že v období odo dňa 16.03.2020 do dňa 13.06.2020, odo dňa 01.10.2020 do dňa 15.05.2021 a odo dňa 25.11.2021 do dňa 22.02.2022 bol na území Slovenskej republiky vyhlásený núdzový stav. Má za to, že po náležitom zohľadnení teleologickej redukcie vzhľadom na judikatúru SD EÚ (C-742/19) je práve núdzový stav spôsobený celosvetovou pandémiou ochorenia COVID-19 onou okolnosťou osobitnej závažnosti a rozsahu, ktorá si vyžaduje prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia ako aj bezpečnosti spoločnosti a vzhľadom na to bolo v týchto obdobiach možné nedodržať pravidlá uvedené v smernici, nakoľko je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice.
V referenčných obdobiach, ktoré sa časovo prekrývajú s obdobiami núdzového stavu teda žalobca nemal práva, na údajné porušenie ktorých žalobou poukazuje.

10. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 03.12.2024 (č.l. 234 spisu) uviedol, že žalovaný nereaguje na kľúčové právne skutočnosti, ktoré žalobca v predchádzajúcom podaní uviedol, a úplne ignoruje konkrétne argumenty a dôkazy na základe ktorých žalobca formuloval svoje vyjadrenie.
Uviedol, že žalovaný tvrdí, že pojem „služobný čas“ podľa slovenského právneho poriadku a pojem „pracovný čas“ podľa Smernice 2003/88/ES sú obsahovo rozdielne. S týmto tvrdením vôbec nemožno súhlasiť, a to z nasledovných dôvodov:
Smernica 2003/88/ES v Článku 2 bode 1. („Definície“) vymedzuje pojem „pracovný čas“. Predmetná Smernica vzhľadom na jej nadnárodný charakter a záväznosť určuje, ako majú byť určité pojmy interpretované aj na úrovni vnútroštátneho práva. Súdny dvor rozhodol, že pojem „pracovný čas“ sa nemôže vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale že predstavuje

pojem práva Spoločenstva, ktorý je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej smernice, ktorým je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Iba takýto nezávislý výklad totiž zaručí smernici plnú účinnosť, ako aj jednotné uplatňovanie uvedených pojmov vo všetkých členských štátoch (Rozsudok vo veci C-14/04, Dellas a i., bod 44; rozsudok vo veci C-151/02, Jaeger, bod 58; uznesenie vo veci C-437/05, Vorel, bod 26). To tiež znamená, že členské štáty nemôžu jednostranne určovať rozsah týchto pojmov (C-14/04, Dellas a i., bod 45.). Potvrdzuje to aj skutočnosť, že smernica neumožňuje žiadnu odchýlku od jej článku 2 (C-518/15, Matzak, body 34 – 38), v ktorom sa okrem iného stanovuje vymedzenie pojmu „pracovný čas".
Pojem „pracovný čas" je teda potrebné interpretovať jednotne na úrovni celej EÚ, pričom členské štáty nemajú možnosť meniť jeho obsah prostredníctvom národnej legislatívy v neprospech pracovníkov.
Z pohľadu slovenskej právnej úpravy to znamená, že pojem „služobný čas" v prípade príslušníkov Hasičského a záchranného zboru musí byť chápaný v kontexte vyššie uvedených štandardov stanovených Smernicou.
V rozsudku Matzak (C-518/15) Súdny dvor explicitne rozhodol, že aj doba, počas ktorej je pracovník povinný byť na inom mieste (napríklad doma) a byť pripravený reagovať na výzvu v krátkom časovom horizonte, môže byť považovaná za pracovný čas. Tento rozsudok sa vzťahuje priamo na hasičov, čo ukazuje, že aj „služobný čas" hasiča musí byť považovaný za „pracovný čas" podľa štandardov určených právom Únie, hoci ho národná legislatíva označuje inak. Slovenský právny poriadok môže používať rôzne označenia, ako napríklad „služobný čas" pre hasičov, avšak tieto pojmy musia byť interpretované v súlade s právom EÚ.
Súdny dvor spresnil, že právna povaha pracovnoprávneho vzťahu (služobný pomer či pracovný pomer) z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie (Kiiski, C-116/06, bod 26; Matzak, C-518/15,bod 29).
Súdny dvor vo veci Matzak (C-518/15) tiež jednoznačne stanovil, že :
„Článok 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice vrátane jej článku 2, ktorý definuje okrem iného pojmy „pracovný čas" a „čas odpočinku" (bod 1. výrokovej časti rozsudku)".
V tejto súvislosti je tiež potrebné poukázať na to, že hoci členské štáty nie sú oprávnené zmeniť definíciu pojmu „pracovný čas" v zmysle článku 2 Smernice 2003/88, majú možnosť prijať v rámci svojich vnútroštátnych právnych poriadkov ustanovenia týkajúce sa dĺžky pracovného času a času odpočinku pre pracovníkov výhodnejšie než ustanovenia stanovené v tejto smernici (Matzak, C-518/15, bod 46).
Súdny dvor tiež výslovne konštatoval, že článok 15 smernice 2003/88 neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali definíciu pojmu „pracovný čas", ktorá by bola menej priaznivá pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ako je definícia uvedená v článku 2 Smernice (Matzak, C-518/15,bod 2. výrokovej časti rozsudku)".
Záverom je teda nevyhnutné konštatovať, že „služobný čas" hasičov podľa slovenského vnútroštátneho práva je potrebné posudzovať ako „pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88/ES. Tvrdenie protistrany, že ide o obsahovo rozdielne pojmy, nezodpovedá záväzným štandardom definovaným Smernicou 2003/88/ES a judikatúrou Súdneho dvora EÚ, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi.
Žalobca poukázal aj na znenie zákona č. 258/2024 Z. z. s účinnosťou od 01.11.2024, ktorým sa do zákona č. 315/2001 Z. z. dostala úprava referenčných období (nevzťahuje sa na žalované obdobie) § 97 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie: „(3) Na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času, ktorý vrátane služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a štátnej služby nadčas v období šiestich mesiacov nesmie prekročiť 48 hodín, sa ako vykonávanie štátnej služby neposudzujú časy podľa odseku 1 písm. a) až d), okrem rekondičného pobytu podľa § 161 ods. 4 písm. a), a odseku 1 písm. h) až l); čerpanie dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety a čas podľa odseku 1 písm. j) prvého bodu sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času do obdobia šiestich mesiacov nezapočítavajú.".

11. Absenciu presnej a jasnej transpozície Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. v časti referenčných období potvrdzuje aj doterajšia rozhodovacia prax všeobecných súdov, ktorá spočíva v aplikácii týždňového, 1-mesačného, 4-mesačného alebo 6-mesačného referenčného obdobia (právoplatné rozhodnutia.
Absenciu transpozície potvrdil aj Krajský súd v Prešove vo svojom rozsudku zo dňa 14.08.2024, sp. zn. 2Co/23/2024 (bod 23.) : „Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani

v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie“.
Krajský súd v Prešove vo svojom ďalšom rozsudku, sp. zn. 2Co/33/2024 zo dňa 10. septembra 2024 v bode 23. uvádza: „Odvolateľ predostrel aj námietku o tom, že bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ ES, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z. z. nevyplýva, aby Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia je nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie“.
Krajský súd v Prešove vo svojom rozsudku, sp. zn. 13Co/43/2024 zo dňa 5. novembra 2024 v bode 28. uvádza: „Odvolateľ predostrel aj námietku o tom, že bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ ES, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z. z. nevyplýva, aby Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie“.
Krajský súd v Košiciach vo svojom rozsudku, sp. zn. 9Co/185/2023 zo dňa 11.09.20204 v bode 28 uviedol: „...V súvislosti so vznikom tvrdenej škody odvolateľ rovnako neopodstatnene namietal, že súd prvej inštancie sa nezaoberal posúdením, či žalobca preukázal, že v rozhodnom období skutočne pracoval nad tvrdený limit 48 hodinového týždenného pracovného času, keď bolo potrebné zohľadniť

aj nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v období 6 mesiacov, navyše za situácie, ak pred súdom prvej inštancie žalovaný neprodukoval v kontexte uvedeného relevantnú obranu. Žalovaný k uvedenému záveru dospel výpočtom priemerného týždenného pracovného času žalobcu za referenčné obdobie 6 mesiacov (§86 zákona č. 315/2001 Z. z.), kým Smernica v Čl. 16 písm. b) pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase pri uplatňovaní maximálneho týždenného pracovného času síce umožňuje ustanoviť referenčné obdobie, toto však súčasne obmedzuje v rozsahu maximálne 4 mesiacov, a teda žalovaným použité referenčné obdobie 6 mesiacov tomuto maximálnemu limitu odporuje nemá preto zákonný podklad a nemožno ju akceptovať".
Ďalej uviedol, že vyššie uvedený ad hoc spôsob vypracovania tabuliek právnym zástupcom žalovaného je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, podľa ktorej: „Vzhľadom na skutočnosť, ako vyplýva z judikatúry citovanej v bodoch 40 a 41 tohto rozsudku, že členské štáty na to, aby sa v plnom rozsahu zabezpečila účinnosť smernice 2003/88, musia prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie dodržiavania minimálnych dôb odpočinku a zabrániť každému prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času, vnútroštátna právna úprava, ktorá nestanovuje povinnosť využívať nástroj, ktorý by umožňoval objektívne a hodnoverne určiť počet hodín odpracovaných za deň a za týždeň, nezaručuje v súlade s judikatúrou 7 citovanou v bode 42 tohto rozsudku potrebný účinok práv, ktoré priznáva článok 31 ods. 2 Charty a táto smernica, pretože takto zbavuje zamestnávateľa, ako aj pracovníkov možnosti overiť, či sú tieto práva dodržiavané a môže teda narušiť cieľ uvedenej smernice spočívajúci v zabezpečení lepšej bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov" (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-55/18, bod 50.)

12. Dôvodom, prečo žalobca doby platenej ročnej dovolenky považuje pri svojich prepočtoch za neutrálne, je prednosť únioového práva pred vnútroštátnym právom.
Costa/ENEL (vec C-6/64), Internationale Handelsgesellschaft mbH/Einfuhr-und Vorratsstelle fur Getreide und Futtermittel (vec C-11/70), Amministrazione delle Finanze dello Stato/Simmenthal SpA (vec C-106/77), Marleasing SA/La Comercial Internacional de Alimentacion SA (vec C-106/89).
Súdny dvor v týchto veciach objasnil, že prednosť práva EÚ sa musí uplatňovať na všetky vnútroštátne akty, či už boli prijaté pred daným aktom EÚ, alebo po ňom. V prípade, že právo EÚ má prednosť pred konfliktným vnútroštátnym právom, vnútroštátne ustanovenia nie sú automaticky zrušené ani zneplatnené. Vnútroštátne orgány a súdy však musia odmietať uplatňovanie daných ustanovení, pokiaľ platia prednostné normy EÚ. Zásadou prednosti sa zabezpečuje, aby boli osoby jednotne chránené právnym predpisom EÚ na všetkých územiach EÚ.
Z uvedeného dôvodu sa žalobca pri neutralizovaní doby platenej ročnej dovolenky riadi Smernicou (a nie Zákonom o hasičskom a záchrannom zbore). Uvedené platí aj pri dobách pracovnej neschopnosti. Ostatné zložky výkonu štátnej služby žalobca posudzuje podľa ust. §97 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, nakoľko na tieto sa Smernica nevzťahuje, a teda sú upravené na vnútroštátnej úrovni (Smernica ich vyňatie ani neupravuje).
Vzhľadom na vyššie uvedené žalobca pristúpil k úprave svojich pôvodne predložených prepočtov. Cieľom tejto modifikácie bolo zabezpečiť výpočet na podklade podmienok určených zákonom o HaZZ, ktorý je v súlade so všetkými požiadavkami európskeho právneho rámca. Nové prepočty žalobcu sú modifikované oproti pôvodným verziám v tom, že za neutrálne obdobie sa považuje iba platená ročná dovolenka podľa Smernice (skratka v SAP „DOV") a doby práceneschopnosti (skratka v SAP „PN", „PNK", „OČR").

13. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 13.12.2024 (č.l. 256 spisu) uviedol, že trvá na tom, že pojmy pracovný čas v zmysle smernice a služobný čas v zmysle zákona nemožno stotožňovať. Zároveň mal za to, že podanie žalobcu zo dňa 03.12.2024 je potrebné posudzovať ako zmenu žaloby.

14. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 13.01.2025 (č.l. 275 spisu) zopakoval svoje argumenty.

15. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise, výsluchom žalobcu a zistil nasledovný skutkový stav.

16. Na pojednávaní konanom dňa 15.10.2024 právny zástupca žalobcu trval na podanej žalobe a svojej doterajšej argumentácii.

17. Žalovaný na pojednávaní dňa 15.10.2024 trval na svojej doterajšej argumentácii a uviedol, že žalobca vychádza z nesprávnej interpretácie pojmov služobný čas podľa zákona č. 315/2001

Z. z. o HaZZ a pojmu pracovný čas v zmysle smernice, pričom prezentuje nesprávnu právnu argumentáciu, drží sa nesprávnych predpokladov o tom, že členský štát má povinnosť konkrétne označiť transponovanú smernicu a prípadne o tom Európsku komisiu informovať o kroku konštatovania nesprávnosti transpozície, pričom dokonca predpokladá porušenie zásady lojálnej spolupráce medzi Slovenskou republikou a Európskou úniou.
V skutočnosti je to iba neoznámenie transpozície, ktoré nemá a nemôže mať vplyv na platné využitie výnimky. To, že niekde v zákonodarnom procese došlo k nepresnosti úradníka pripravujúceho podklady nijakým spôsobom neovplyvňuje záväznosť platného a účinného zákona. Naopak, práve prijatie takého záveru by mohlo byť veľkým zásahom do právnej istoty.
Uviedol, že žalobca svojou argumentáciou v podstate odopiera § 86 ods. 1, veta druhá zákona o Hasičskom a záchrannom zbore akýkoľvek účel. Žalobca na strane 12 z tohto svojho vyjadrenia uvádza, že citujem: „Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že referenčné (vyrovnávacie) obdobie do zákona o HaZZ nebolo transponované vôbec.“ Má za to, že by to znamenalo úplné popretie účelu tej právnej normy. Ďalej uviedol, že žalobca nesprávne kombinuje pojmy nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas a vykonávanie služobných činností príslušníkov, t.j. právnu úpravu § 86 ods. 1 a právnu úpravu § 86 ods. 4, pričom ide o dve celkom odlišné veci. Odsek 1 popisuje referenčné obdobie. Odsek 4 popisuje plánované.
Služobný čas žalobcu je rozvrhnutý na šesť mesiacov a za to mu patrí príplatok za nerovnomerne rozvrhnutie služobného času.
Uviedol, že so záverom žalobcu o jednomesačnom referenčnom období nesúhlasí, pretože zo záznamov systému SAP, ktoré sám žalobca predložil súdu, vyplýva, že v obdobiach 08. – 14.06.2021, 08. – 14.11.2021, 02. – 08.12.2021, 28.04. – 10.05.2022, 17. – 23.05.2023 a 13. – 19.12.2023 bolo žalobcovi naplánovaných menej služieb než by zodpovedalo systému služba, voľno, voľno. A je to tak, pretože takýto postup sa uplatňuje na vyrovnanie v rámci šesťmesačného referenčného obdobia. To znamená, že ak mal niekedy predtým viac, potom zase inokedy má menej. Prijatím argumentácie žalobcu by došlo k stavu, v ktorom by sa jednak poprel účel ustanovenia § 86 ods. 1, jednak by sa poprel účel smernice vyjadrení v odseku 15 úvodným ustanovením, kde smernica požaduje zabezpečenie pružnosti. Naopak, predtým argumentáciou v šesť mesačných referenčných obdobiach, oba tieto teoretické aj aplikačné problémy odpadávajú. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť

18. Na pojednávaní dňa 21.01.2025 právny zástupca žalobcu zotrval na svojich doterajších vyjadreniach.

19. Žalobca vo svojej výpovedi dňa 25.10.2025 uviedol, že je zamestnancom hasičského zboru, zaradený na funkcii záchranár, pričom počas pracovnej zmeny je na pracovisku 24 hodín, z toho 16 hodín sa zaratáva do fondu pracovného času a 8 hodín na pohotovosť, ktorá nie je zarátaná do fondu pracovného času. Následne má 48 hodín voľno, pričom v rámci voľna sa vykonávajú školenia, ktoré sú potrebné a prebiehajú cca trikrát ročne s prihliadnutím na jeho špecializáciu pilčíka, hasiča – záchranára, lezca a zdravotníka. Okrem toho prebiehajú aj výcviky na Lešti. Je ženatý a má tri maloleté deti. Okrem toho pomáha svojim rodičom, keďže je ich jediným dieťaťom.
V období, za ktoré si uplatnil nárok, konkrétne v roku 2021 bol najsilnejší covid, pričom bol povinný byť v práci, chodili testovať, nesmeli si brať dovolenky, boli im rušené dovolenky aj voľná za sviatky.
Uviedol, že je reprezentant v hasičskom športe, v roku 2022 získal dve zlaté medaile na majstrovstvách sveta, pričom trénuje v čase voľna, resp. v čase dovolenky. Akcentoval na to, že má zákonnú povinnosť fyzicky sa zdokonaľovať a zároveň povinnosť absolvovať súťaže v hasičskom športe.
Žalobca uviedol, že vzhľadom na fyzickú a psychickú záťaž je 48 hodín nedostatočných na regeneráciu a oddych s tým, že v rámci voľna by sa mal venovať rodine.

20. Služobná pohotovosť je určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín a to v rokoch 2019-2021 na čas od 22:00 hod. do 05.30 hod., t. j. 7 hodín (od 07:00 do 22.30 a od 05.30 hod. do 07.00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín. V rokoch 2022 a 2023 na čas od 22:00 hod. do 06:00 hod., t. j. 8 hodín od 07:00 do 22:00 a od 06:00 do 07:00 hod. – štátna služba, t. j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín).

21. Na základe uvedeného súd právne uzatvára :

22. Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne

záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 5.

23. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

24. Podľa článku 1 bod 2 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

25. Podľa článku 1 bod 3 Smernice, táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

26. Podľa článku 2 bod 1 Smernice, „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

27. Podľa článku 6 písm. b) Smernice, členské štáty príjmu opatrenia na zabezpečenie toho, že v súladespotrebouchrániťbezpečnosťazdraviepracovníkov,priemernýpracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

28. Podľa článku 16 písm. b) Smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

29. Podľa § 85 ods. l ZoHZZ, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

30. Podľa § 85 ods. 2 ZoHZZ, služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

31. Podľa § 86 ods. 1 a 2 ZoHZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

32. Podľa § 91 ods. 1 ZoHZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

33. Podľa § 91 ods. 3 ZoHZZ, v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

34. Podľa § 92 ods. 1 ZoHZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

35. Podľa § 97 ods. l písm. h) ZoHZZ, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

36. Podľa § 103 ods. 5 ZoHZZ, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom, okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

37. Podľa § 122 ods. l až 3 ZoHZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. l určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu , a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada

a) 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,
b) 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu, alebo na inom dohodnutom mieste, a 25% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,
c) 5% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

38. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občianskeho zákonníka“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia svojho mena a prejavu osobnej povahy.

39. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

40. Predmetom konania je nárok žalobcu uplatnený v podobe peňažného plnenia majúceho povahu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku nesprávnej implementácie pravidla únioného úprava do slovenského právneho poriadku, kedy malo dôjsť k porušeniu jeho práva na 48 hodinovú týždennú pracovnú dobu podľa čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES ako práva garantovaného právom Únie.

41. Predmet sporu sa preto nepochybne týka práva Únie, pričom v tejto súvislosti je potrebné zaoberať sa otázkou vzťahu únioného a vnútroštátneho práva. V zmysle čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 144 a tiež čl. 3 CSP je súd viazaný medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzťah únioného a vnútroštátneho práva sa tak riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex oficio. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len ESD) vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie oráva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda vyjadrenej v čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy alebo ohroziť reálne účinok komunitárneho práva.

42. Žalovaný v konaní namietal neexistenciu príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti štátu vyplývajúcej z práva EÚ a vznikom škody žalobcovi, namietal, že dĺžka referenčného obdobia v zmysle právneho poriadku SR je rozvrhnutá do 6-mesačných období, namietal že v 6-mesačných referenčných obdobiach za obdobie od 2/2021 – 12/2023 predmetná smernica porušená nebola a tiež namietal výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy.

43. Pri posúdení otázky, či na strane žalobcu došlo k porušeniu práva Európskej únie štátom, a to v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice, súd poukazuje na argumentáciu žalobcu, v zmysle ktorej ZoHZZ nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času služobnú pohotovosť hasičov, a v dôsledku toho dochádza k pravidelnému prekračovaniu takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času.
Po bližšej analýze ustanovení § 85 a 92 ZoHZZ je možné zistiť, že argumentácia žalobcu je správna, nakoľko podľa § 85 ods. 1 ZoHZZ platí, že služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. V zmysle § 92 ods. 1 ZoHZZ služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Z predmetných zákonných vymedzení jednoznačne vyplýva, že služobná pohotovosť

príslušníka Hasičského a záchranného zboru „len“ bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Takto má súd za to, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby a odráža len stav pripravenosti hasiča na prípadné vykonanie štátnej služby, ak k nej bude zamestnávateľom povolaný.
Na vyššie uvedené ustanovenia potom nadväzuje § 122 ods. 3 ZoHZZ, kde sa konkretizuje, že náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorá nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 ZoHZZ výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 § 103 v spojení s § 122 ods. 1 ZoHZZ).

44. Na základe vyššie uvedených skutočností je nepochybné, že Smernica 2003/88 ES nebola správne transponovaná. Žalobca ako príslušník Hasičského záchranného zboru Slovenskej republiky má Smernicou garantované právo na maximálny 48 hodinový pracovný čas v zmysle článku 6 písm. b) Smernice. Otázku podstatnú pre toto konania, a to či do pracovného, resp. služobného času žalobcu sa zarátava aj doba jeho služobnej (pracovnej) pohotovosti vyriešil v prípade hasičov ESD vo svojom rozsudku C - 429/09 G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES“. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Ďalej v bode 35 sa konštatuje, že ESD už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (pozri rozsudky Pfeiffer a i., bod 99, ako aj Fuß, bod 52).

45. Žalobca v konaní predložil výpis z dochádzkového systému (č.l. 3 - 15), ktorý na námietku žalovaného následne upravil (č.l. 243 – 251) a ktorý reálne odzrkadľuje počet odpracovaných hodín v tom ktorom mesiaci za vyššie uvedené obdobie, je teda relevantným dôkazom. V každom 4 – mesačnom referenčnom období pritom došlo k prekročeniu maximálneho 48 hod. týždenného pracovného času, nie je pritom podstatné, či k takému to prekročeniu došlo každý mesiac alebo len raz.
Zároveň sa súd stotožňuje s tvrdením žalobcu, že referenčné obdobia nemusia byť určené od januára následne, ale môže ísť aj o pohyblivé referenčné obdobia.
Vychádzajúc z uvedeného výpisu, za obdobie 02/2021 – 05/2021 došlo u žalobcu k prekročeniu nasledovne: v mesiaci 02/2021 činil priemerný týždenný pracovný čas 51,75 hod., v mesiaci 03/2021 činil priemerný týždenný pracovný čas 59,61 hod., k prekročeniu teda došlo.
V referenčnom období 06/2021 – 09/ 2021 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 07/2021 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 48,59 hod., v mesiaci 08/2021 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 49,35 hod., teda k prekročeniu došlo.
V referenčnom období 10/2021 – 01/ 2022 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 10/2021 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,35 hod., v mesiaci 11/2021 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,40 hod., v mesiaci 01/22 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,40 hod., teda k prekročeniu došlo.
V referenčnom období 02/2022 – 05/2022 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 03/2022 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,81 hod., v mesiaci 04/2022 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 48,21 hod., v mesiaci 05/22 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 48,92 hod., teda k prekročeniu došlo.
V referenčnom období 06/2022 – 09/ 2022 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 06/2022 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 56,64 hod., v mesiaci 07/2022 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 49,13 hod., v mesiaci 09/2022 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,38 hod., teda k prekročeniu došlo.

V referenčnom období 10/2022 – 01/2023 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 12/2022 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,87 hod., v mesiaci 01/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 50,58 hod., teda k prekročeniu došlo.
V referenčnom období 02/2023 – 05/2023 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 02/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 53,15 hod., v mesiaci 04/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 52,14 hod., teda k prekročeniu došlo.
V referenčnom období 06/2023 – 09/2023 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 06/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 57,40 hod., v mesiaci 07/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 52,73 hod., v mesiaci 09/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 56,00 hod. teda k prekročeniu došlo.
V referenčnom období 10/2023 – 12/2023 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 10/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 48,88 hod., v mesiaci 12/2023 činil týždenný priemerný pracovný čas žalobcu 54,38 hod., teda k prekročeniu došlo.
Z uvedeného je zrejmé, že v 4-mesačných referenčných obdobiach strávil žalobca na pracovisku nad maximálny rozsah 48 hod. priemerného týždenného pracovného času, ktorý garantuje žalobcovi úniové právo.

46. Ohľadom žalovaným namietanej skutočnosti týkajúcej sa dĺžky referenčného obdobia súd uvádza, že na záver o porušení článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nemá vplyv ani skutočnosť, že žalovaný v zmysle článku 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice 2003/88/ES uplatnil na výpočet priemerného pracovného času žalobcu referenčné obdobie 6 mesiacov (§ 86 ods. 1 druhá veta zákona č. 315/2001 Z. z.), pretože podľa výsledkov dokazovania v spornom období žalobcov priemerný služobný čas viackrát mesačne presiahol hranicu 48 hodín (za žalované obdobie 35 mesiacov to bolo 22-krát).

47. Žalobca ako hasič nepochybne odpracoval v citovanom období priemerný týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený Smernicou, na základe čoho súd uzavrel, že sa môže dovolávať práva Európskej únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia proti Slovenskej republike. Súd dodáva, že nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom Slovenskej republiky, ktoré však nerešpektuje Smernicu v článku 6 písm. b), ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná, v zmysle rozsudku C - 429/09 G. Fuß nezbavuje Slovenskú republiku zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore, a nie je preto relevantné žalovaným zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou Slovenskej republiky za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu.

48. V tomto konaní si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom podmienky uplatnenia nároku sú dané v zmysle ustálenej judikatúry SDEÚ (napríklad rozsudok C - 118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL z 26.01.2010) a sú dané splnením troch podmienok, ako na to poukázal žalobca:
1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva,
2. porušenie je dostatočne závažné, a napokon
3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.
Ako to bolo konštatované aj v početných obdobných veciach, článok 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, pričom súd opätovne poukazuje na právne závery vo veci C - 429/09 G. Fuß, kde bolo zdôraznené, že priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice, keď podľa neho priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Prvá podmienka týkajúce sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je preto splnená.

49. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SDEÚ v danej oblasti. Tu bolo nesporne určené, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto

považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ. Preto bude v predmetnej veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody.

50. V tejto súvislosti možno poukázať tiež na rozsudok Súdneho dvora C 303/98 ako aj uznesenie vo veci C 241/99 a rozsudok vo veci C 151/02, z ktorých vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pracovnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pracovného času v zmysle Smernice 2003/88/ES, a teda že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave ustanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobie pracovnej pohotovosti a pracovnej služby, prekročiť maximálnu týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) tejto Smernice.

51. Okrem toho ESD v rozsudku C 397/01 až 403/01 vo veci Pffeifer potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa obdoby pracovnej pohotovosti, ktorú odpracovali pracovníci spadajúci do oblastí civilnej obrany. Nakoľko Súdny dvor navyše zastáva názor, že táto otázka súvisiaca s pojmom pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na už spomínanú judikatúru uznesenie Personalrat der Feurewehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, tak že čl. 6 písm. b) tejto Smernice v zásade bráni prekročeniu 48 hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

52. Súd konštatuje, že nedodržaním maximálne povoleného limitu týždenného pracovného času bol žalobca ukrátený v majetkovej sfére o časť odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, počas ktorého mohol fyzicky a psychicky regenerovať a načerpať nové sily v súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva. Súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do jeho osobnostných práv podľa § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka berúc do úvahy pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z rozhodovacej praxe súdov.

53. Na základe vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že na strane žalobcu vznikla ujma v nemajetkovej sfére tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy žalobca musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola Smernica implementovaná správne. Súd poukazuje na to, že v tejto súvislosti už bolo súdmi SR ustálené, že v zmysle slovenského právneho poriadku náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť len cez inštitút ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. OZ a nie cez inštitút náhrady škody, čo bude platiť aj pre prípady porušenia práva jednotlivca garantovaného právom EÚ. Tu súd poukazuje na právny názor vyjadrený v rozsudku C - 429/09 G. Fuß bod. 62: „...štát musí, s výhradou nároku na náhradu škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).“ Súd má za to, že aj vzhľadom na tieto skutočnosti, kritéria pre stanovenie výšky náhrady musia byť analogické s úpravou ochrany osobnosti v Občianskom zákonníku, pričom je treba zdôrazniť, že pod náhradu škody slovenský právny poriadok náhradu nemajetkovej ujmy nesubsumuje.

54. Úprava ochrany osobnosti v OZ nevyžaduje pre úspešnosť uplatnenia práva zavinenie toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Zodpovednosť za zásah do ochrany osobnosti sa preto nemôže nikdy vylúčiť dôkazom ospravedlniteľného omylu, predpokladom zodpovednosti nie je ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu, a bude stačiť, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť chránené práva.

55. V danom prípade súd dospel k záveru, že podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ u žalobcu sú dané. V zmysle predmetného ustanovenia totiž platí, že výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd ako neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcu zo strany žalovaného posúdil nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ, ktorá skutočnosť bola spôsobilá privodiť následky neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, a to v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by žalobca mal nárok, ak bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto

ustanovením dodržaný. Súd pri stanovení výšky náhrady za zásah žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu, a to práva na odpočinok, súkromie a rodinný život prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla a následky takýmto zásahom vyvolané, resp. následky, ktoré by takýto zásah bol spôsobilý vyvolať, na okolnosti zásahu, ako aj na doterajšiu súdnu prax pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy

56. Žalobca bol v skúmanom období, t.j. 02/2021 – 12/2023 čiže 35 mesiacov ukrátený o čas odpočinku, ktorý by mohol tráviť regeneráciou svojich psychických a fyzických síl, ako aj budovaniu vzťahov v rámci rodiny prípadne širších vzťahov, keď tento čas musel tráviť výkonom pracovnej pohotovosti nad rámec stanovený Smernicou. Súdu bolo na základe vykonaného dokazovania preukázané, že tento stav trval dlhodobo, pričom zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca z toho dôvodu nevie venovať svojej rodine ani svojim koníčkom toľko času, koľko by si predstavoval. Zároveň je nutné zdôrazniť, že žalobca nemal dostatok času na oddych, ktorý je nesmierne potrebný vzhľadom na rizikovosť jeho práce. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy (je hasičom so špecializáciou), ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Jeho práca je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná, preto je nevyhnutné, aby si žalobca mal možnosť po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania.
K argumentácii žalovaného, že počas pracovnej pohotovosti žalobca nemusí byť aktívny, môže si oddýchnuť, súd zdôrazňuje, že osobitne v prípade hasičov, súdny dvor túto otázku riešil v rozhodnutí C-420/09 G. Fuß, keď potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby počas ktorej je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou. Nie je podstatné akým spôsobom žalobca vykonával služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdelý alebo aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť v stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie článku 66 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena (viď napr. aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co 20/2023 zo dňa 30.3.2023 bod 36 odôvodnenia, posledný odsek).
Súd zároveň poukazuje aj na tú skutočnosť, že žalobca sa ako reprezentant hasičského športu úspešne zúčastnil majstrovstiev sveta, kde reprezentoval Slovenskú republiku, pričom príprava a tréningy prebiehali v čase jeho odpočinku.

57. Súd takto považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy za posudzované obdobie sumu 2.500,- Eur berúc do úvahy súdmi priznanú výšku nemajetkovej ujmy v zásadnejších prípadoch zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcich v porušení práva na súkromný a rodinný život.
V prevyšujúcej časti súd preto žalobu ako nedôvodnú zamietol tak, ako je to uvedené v II. výroku tohto rozsudku.

58. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní úspešný, napriek tomu, že súd mu priznal len časť uplatneného práva, keďže výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Vzhľadom k uvedenému súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorá bude počítaná zo základu, ktorým je rozsudkom priznaná suma. Zamietnutie žaloby v časti podľa názoru súdu nemá vplyv na úspešnosť žalobcu v konaní v rozsahu akom mu súd právo priznal. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

59. Súd nad rámec uvádza, že Civilný sporový poriadok neobsahuje zákonné ustanovenie, ktoré by bolo obdobou pôvodného ust. § 142 ods. 3 OSP, ktoré by výslovne upravovalo spôsob rozhodovania o náhrade trov konania v situácii, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Podľa súčasnej právnej úpravy je na prvom mieste zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech iba čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu).

60. Súd je však toho názoru, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v takýchto prípadoch treba rozlíšiť, čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho

práva bolo zasiahnuté, t.j. že právny základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je dôvodný. Výška nároku je potom druhotná a nadväzujúca.

61. Požiadavka na spravodlivé rozhodnutie súdu v zmysle čl. 2 ods. 1 CSP i v časti trov konania si podľa názoru súdu vyžaduje, aby súd v takomto type sporov aj naďalej (od účinnosti CSP, t.j. od 01.07.2016) prihliadal na skutočnosť, že výška priznaného plnenia nezávisela od žalobcu, ale od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Samotný úspech strany v konaní nie je možné hodnotiť mechanicky, len porovnaním toho, akú sumu si žalobca uplatnil podanou žalobou a aká suma mu bola v konečnom rozhodnutí priznaná. Hodnotenie úspechu v konaní by malo byť prísne individuálne, s prihliadnutím na konkrétnu právnu úpravu vzťahujúcu sa k samotnému uplatnenému nároku, ako aj na všetky relevantné okolnosti prípadu. Pri mechanickom prístupe k hodnoteniu úspechu v konaní by veľmi jednoducho mohlo dôjsť k porušeniu základného princípu, na ktorom je civilné sporové konanie postavené. Preto je potrebné vykladať ust. § 255 ods. 1 CSP práve v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania. Pre absenciu výslovnej právnej úpravy v novom procesnom poriadku je uvedený postup možný v zmysle článku 4 ods. 2 CSP, keď neodporuje princípom, na ktorých je civilný sporový poriadok založený.

62. V predmetnej veci je nepochybné, že žaloba je čo do právneho základu uplatneného nároku opodstatnená. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že žalobca bol v konaní úspešný, pretože sa účinne domohol ochrany svojich práv. Spravodlivému usporiadaniu vecí zodpovedá rozhodnutie, ktorým bude žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov v plnom rozsahu.

63. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

64. Rozsudok bol vypracovaný v predĺženej lehote podľa § 223 ods. 3 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia odvolanie na Okresný súd Trebišov (§ 362 ods.1 CSP).

Podľa ust. §-u 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. §-u 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. §-u 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada má vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.